

Geven zwangeren voldoende bescherming door aan hun baby's?

Elke Leuridan

Centrum voor de Evaluatie van Vaccinatie
Vaccin- en Infectieziekten Instituut

Inleiding

maternale antistoffen

- placenta (IgG) en borstvoeding (IgA)
- eerste bescherming
- hoeveelheid beïnvloed door verschillende factoren bij moeder en kind

Universiteit Antwerpen

1

- Algemene achtergrond
  - Transport
    - Placenta
    - Lactatie
  - Maternale antistoffen in kinderen
  - Effect vaccinatie op maternale antistoffen
- Situatie in Vlaanderen (Antwerpen)
- Conclusie

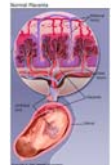

Universiteit Antwerpen

2

Placentair transport

- start op 16 weken
- 35 weken: foetaal IgG > maternale concentraties
- IgG 1 ratio 1.8:1
- premature babies krijgen minder antistoffen
(Leineweber B, PIDJ 2004; Linder N, Vaccine 2004)

Universiteit Antwerpen

3

Lactatie

- IgA
- gastro intestinale infecties
- e.g. rotavirus: neutraliserende antistoffen
- niet-specifieke inhibitoren in borstvoeding: lactoferrine, oligosacchariden, ...

Universiteit Antwerpen

4

- Achtergrond
  - Transport
    - Maternale antistoffen in kinderen
      - Effecten in kinderen
      - Duur van aanwezigheid
    - Effect vaccinatie op maternale antistoffen
  - Situatie in Vlaanderen (Antwerpen)
  - Conclusie

Universiteit Antwerpen

5

Effecten van maternelle antistoffen in kinderen

- passieve bescherming
- humorale immuun respons op vaccinatie vermindert bvb mazelen (Yeager, 1983)
- maternelle antistof/vaccin antigeen ratio: voldoende B cell vaccin epitopen beschikbaar om te binden aan de B cellen van het kind (Siegrist CA, Vaccine 1998)
- timing eerste vaccin dosis - vatbaarheidsinterval!!

Universiteit Antwerpen

6

Duur van aanwezigheid in kinderen

regionale variatie bvb mazelen

- USA en andere 'eerste wereld' landen: 12 maanden (Sato, AmJDisChild 1979)
- sneller verlies in derde wereld landen: 2-9 maanden: co-morbiditeit, malnutritie...
- transfer, concentratie en persistentie van IgG in Duitsland > Nigeria (Hartter, PIDJ 2000)

Universiteit Antwerpen

7

- Achtergrond
  - Transport
  - Maternelle antistoffen in kinderen
  - Effect vaccinatie op maternelle antistoffen
    - Vaccinatie mazelen
    - Antistof titer bij vrouwen
    - Epidemie in antwerpen
- Situatie in de Vlaanderen (Antwerpen)
- Conclusie

Universiteit Antwerpen

8

Vaccinatie tegen mazelen

- vaccinatie sinds jaren '60, '80
- 87% daling van gevallen in Europa tussen 1991 and 2000
- WHO Euro doel 2010: eliminatie van congenitaal rubella syndroom en mazelen in Europa

Muscat M., Bang H., Wohlfahrt J., Glismann S. & Molbak K. Measles in Europe: an epidemiological assessment. Lancet 2009

Universiteit Antwerpen

9

Invloed op antistof titer bij de moeder

- lagere antistof titer na vaccinatie dan na natuurlijke blootstelling
- herd immunity
- vaccinatie graad in de bevolking: natuurlijke boosting (circulatie wild type virus)
- tijdsduur sinds contact met virus/ vaccin (leeftijd eerste zwangerschap)

Universiteit Antwerpen

10

Natuurlijk immuun > gevaccineerd

Reference (Year)	Used test	GMT			
		Cord	Month 4	Month 6	
Pabst PIDJ 1992	NT ^a	Nat ^a	247	17.4	7.5
		Vac ^a 1 ^a	40.9	8.5	5.3
		Vac 2 ^b	62.7	7.7	5.4
Ohsaki Sc J Inf Dis 1999	NT ^a	Cord	175	26	5
		Nat	96	15	3
		Cord	61.6		
Janaszek Vaccine 2003	ELISA ^d	Nat	43.27		
		Vac			
De Serres Vaccine 1997	HI ^e , ELISA ^d	Nat		1-7 months	
		Vac		125	
Kumar Vaccine 1998	PRN ^f , EIA ^g	Nat		44.6	
		Vac A ^h			Month 6
		Vac B ⁱ			69

Leuridan E, Van Damme P. Passive transmission and persistence of naturally acquired or vaccine-induced maternal antibodies against measles in newborns. Vaccine 2007

- Achtergrond
  - Transport
  - Maternele antistoffen in kinderen
  - Effect vaccinatie op maternele antistoffen
- Situatie in Vlaanderen (Antwerpen)**
- Conclusie

Universiteit Antwerpen

12

Doel

Kinetiek maternele antistoffen in moeder en kind

- Mazelen
  - WHO-Europa: eliminatie 2010
  - 2 groepen
    - Gevaccineerde vrouwen (Vacc) ($\pm 1980 \rightarrow$)
    - Natuurlijk immune vrouwen (Nat)
- Rubella
  - vaccinatie sinds 1972
- Varicella
  - endemisch
  - timing van eventuele eerste dosis (MMRV)

Universiteit Antwerpen

13

Methode

- prospectief (2006-2008)
- 221 moeder-kind paren
- 2 groepen voor mazelen: Vacc-Nat
- 13 maanden follow-up
- verschillende bloednames(7)
  - vrouwen: week 36 van de zwangerschap
  - kinderen: navelstreng, 1,3,6 of 9 en 12 maanden

Universiteit Antwerpen

14

Demografische gegevens

- Vrouwen
  - gemiddelde leeftijd in jaren: 30 j (28 vacc-32 nat)
  - primipariteit: 76% (84% vacc- 70% nat)
  - keizersnede: 20% (16% vacc- 25% nat)
- Kinderen
  - geslacht: gelijk verdeeld
  - zwangerschapsduur: 39 weken 3 dagen
  - gemiddeld geboorte gewicht (gram): 3363 g
  - duur borstvoeding: 19.8 weken (89%)
  - kinderopvang: 85% niet thuis, 4.5 maanden

Universiteit Antwerpen

Mazelen

- GMT
- individuele profielen

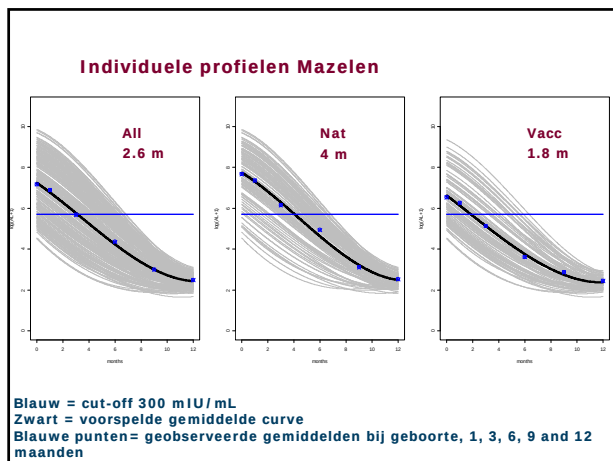
Courtesy: the American Academy of Pediatrics

Universiteit Antwerpen

16

Mazelen	GMT in mIU/mL (% positieve stalen*)		p-waarde Vacc-Nat
	Vacc	Nat	
Vrouwen	779 (75 %)	2687 (92 %)	<0.0001
Navelstreng	698 (70 %)	2221 (88 %)	<0.0001
Maand 1	493 (61 %)	1463 (87 %)	0.0001
Maand 3	179 (29 %)	477 (60 %)	0.003
Maand 6	37 (3 %)	142 (24 %)	0.01
Maand 9	12 (0 %)	19 (0 %)	0.03
Maand 12	6 (0 %)	9 (0 %)	0.04

*positieve stalen ≥ 300 mIU/mL

Rubella

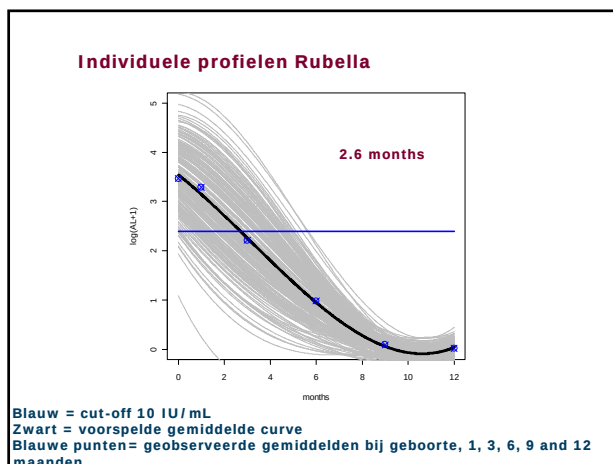
- individuele profielen

Courtesy: the American Academy of Pediatrics

Universiteit Antwerpen

19

Varicella

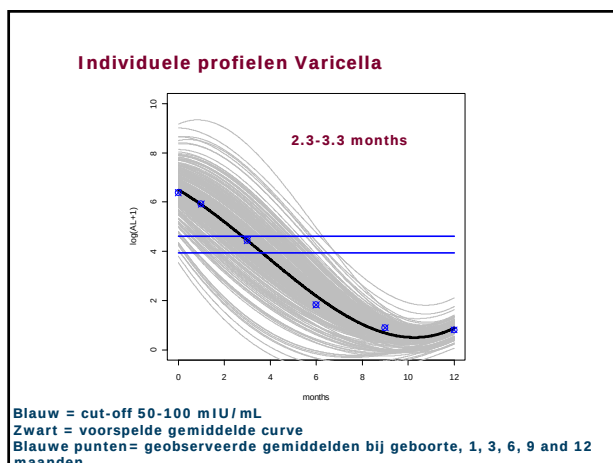
- individuele profielen

Courtesy: the American Academy of Pediatrics

Universiteit Antwerpen

21

- Achtergrond
  - Transport
  - Maternale antistoffen in kinderen
  - Effect vaccinatie op maternale antistoffen
- Situatie in de Provincie Antwerpen
- Conclusie

Universiteit Antwerpen

23

Conclusie

- vrouwen
  - Mazelen:
    - significant hogere antistof waarden in Nat ($p < 0.0001$)
    - 25% van Vacc onder de cut off
  - Rubella: 4% onder de cut off
  - Varicella: 2% onder de cut off

Universiteit Antwerpen

24

Conclusie

- Kinderen
  - Mazelen
    - significant verschil Nat-Vacc ($p < 0.0001$)
    - gemiddeld verlies van antistoffen op 2.61 maanden: 4 m(Nat) en 1.8 m(Vacc)
    - geen invloed van borstvoeding, geboorte gewicht, pariteit, geslacht, keizersnede
  - Rubella
    - gemiddeld verlies op 2.6 maanden
  - Varicella
    - gemiddeld verlies op 2.3 - 3.3 maanden

Universiteit Antwerpen

25

Slot

- Kinderen worden korter beschermd door maternelle antistoffen dan verwacht en gedacht
- Er komen generaties aan die enkel nog gevaccineerd zijn en niet meer aan natuurlijke boosting hebben blootgestaan
- Het juiste vaccinatieschema is van het grootste belang, met tijdige toediening van de eerste dosis van het vaccin

Universiteit Antwerpen

26

Danku!

Aan iedereen die heeft mee geholpen

- De 221 vrouwen en hun 227 geweldige kinderen
- Mevrouw Aline Bontenakel
- Niel Hens en Marc Aerts van Censtat, CHERMID
- Veronik Hutse (WIV) en Dr Greet Ieven (UZA)
- De medewerkers van het CEV, vooral Annelies, Annemie, Heidi, Pierre en Tessa
- De medewerkers op alle verloskamers, materniteiten en laboratoria van het UZA, het St Vincentius ziekenhuis, het St Augustinus ziekenhuis, het Middelheim ziekenhuis en het St Jozef ziekenhuis

Universiteit Antwerpen

27

- Vraag:** waarom mag MBR pas vanaf 12M? in het EPI van de WHO staat vanaf 9 maand? kan dat uitzonderlijk niet als mensen naar het buitenland vertrekken voor het kind 1 jaar is (naar land van herkomst of op vakantie buiten Europa)?
- Antwoord:** zeer zeker! Op basis van de huidige studie gegevens: best toedienen bij (mogelijke) blootstelling: epidemie- endemische gebieden... (WHO neemt ook derde wereldlanden in rekening)
- Op welke leeftijd?**
Algemene aanbeveling 12-13 maanden
(HGR: <https://portal.health.fgov.be>)

Vroeger vaccineren?

- humorale immuun systeem: maturiteit
  - @ 4.5 m: 28% respons (92% op 9m) (Martins et al BMJ 2008) (low income country)
  - @ 6 m: 74% respons (100% na booster op 15m) (Johnson CE, Pediatrics 1994)
  - @ 9 of 12 m: 100% respons (Ozturk et al EurPediatr 2007)
- CMI (prime boost)
  - early priming bij vaccinatie op 6 m: cellulaire immuuniteit in aanwezigheid van maternelle antistoffen (Gans HA, J of Immunology 1999) (Gans HA, Vaccine 2003) (Gans HA, J of Infectious Diseases 2004)

Reisadvies: vanaf 6 maanden met booster op 12-15 maanden en 3e dosis later
(<http://www.itg.be/itg/Uploads/MedServ/echildren.pdf>)

Universiteit Antwerpen

29